

برنامه راهبردی و عملیاتی کتابخانه بیمارستان امام علی کرج

سند راهبردی ۳ ساله توسعه خدمات اطلاع‌رسانی و پژوهش بالینی

۱. معرفی و مشخصات کلیدی کتابخانه

- سازمان مادر: بیمارستان امام علی کرج
- مسئول کتابخانه: کارشناس مدیریت صنعتی (مدیریت بهره‌وری فرآیندها، منابع و خدمات کتابخانه‌ای)
- جامعه استفاده‌کنندگان: پزشکان، پرستاران، پیراپزشکان، دستیاران تخصصی، پژوهشگران، دانشجویان و کارکنان درمانی بیمارستان
- فضای فیزیکی: حدود ۹۰ متر مربع (شامل تفکیک مخزن کتاب و سالن مطالعه)
- ساعت‌های کار و ارائه خدمات:
 - سالن مطالعه: همه‌روزه از ساعت ۸ صبح الی ۲۳ (۱۱ شب) به صورت شیفت دانشجویی/پشتیبان برای مطالعه و پژوهش فعال است.
 - مخزن و خدمات تخصصی کتابداری (امانت، ثبت، مشاوره و ...): روزهای اداری از ساعت ۸ لغایت ۱۴.
- وضعیت منابع اطلاعاتی: حدود ۳۵۰۰ جلد کتاب (عمده منابع تخصصی پزشکی و پیراپزشکی، به‌علاوه حدود ۱۰۰ جلد کتاب عمومی).
- زیرساخت فناوری اطلاعات: ۳ دستگاه رایانه؛ ۲ دستگاه با دسترسی آزاد به اینترنت و پایگاه‌های اطلاعاتی وزارت بهداشت، و ۱ دستگاه متصل به سیستم اطلاعات بیمارستانی (HIS) جهت استخراج داده‌های پژوهشی بالینی توسط پژوهشگران.

۲. بیانیه مأموریت (Mission Statement)

کتابخانه بیمارستان امام علی کرج مأموریت دارد با بهره‌گیری از اصول علمی مدیریت منابع، تامین و سازماندهی کتب تخصصی پزشکی و تجهیزات دیجیتال، دسترسی کادر درمان و پژوهشگران را به اطلاعات علمی، بالینی و مبتنی بر شواهد (EBM) تسهیل نموده و نقشی اثربخش در ارتقای کیفیت مراقبت از بیمار و توسعه پژوهش‌های بیمارستانی ایفا کند.

۳. چشم انداز (Vision)

تبدیل شدن به یک واحد اطلاع‌رسانی کارآمد، چابک و مبتنی بر استانداردهای مدیریت منابع تا ۳ سال آینده، به‌نحوی که با بهینه‌سازی ساعات بهره‌برداری از مخزن و سالن مطالعه، بالاترین سطح رضایت‌مندی کاربران بالینی و پژوهشی را فراهم آورد.

۴. تجزیه و تحلیل راهبردی (SWOT Analysis)

نقاط قوت (Strengths)

- مدیریت تخصصی کتابخانه بر مبنای اصول کارآمد مدیریت منابع و فرآیندها (توسط کارشناس مدیریت صنعتی).
- ساعت کار بسیار مناسب و کشش‌پذیر سالن مطالعه (تا ساعت ۱۱ شب) جهت رفاه حال دانشجویان و کادر شیفت.
- وجود دسترسی‌های نوین شامل رایانه‌های متصل به اینترنت آزاد، پایگاه‌های وزارت بهداشت و سامانه اطلاعات بیمارستانی (HIS) برای پژوهشگران.
- مجموعه تخصصی متمرکز در حوزه‌های پزشکی و پیراپزشکی (۳۵۰۰ جلد).

نقاط ضعف (Weaknesses)

- محدود بودن ساعت خدمات‌دهی مستقیم مخزن و میز امانت (روزهای اداری ۸ الی ۱۴) به دلیل محدودیت نیروی انسانی (تکنیرو).
- محدودیت فضا (۹۰ متر مربع) در ساعات پیک مراجعه به سالن مطالعه.

فرصت‌ها (Opportunities)

- بهره‌گیری از آیین‌نامه‌های اعتباربخشی بیمارستان‌ها جهت تقویت جایگاه سازمانی و جذب منابع مالی متناسب.
- پتانسیل بالای استفاده از ابزارهای اتوماسیون و خدمات غیرحضوری/مجازی جهت جبران محدودیت ساعت کاری مخزن.

تهدیدها (Threats)

- تورم بالای قیمت منابع پزشکی و هزینه‌های به‌روزرسانی کتاب‌ها.
- فرسودگی تدریجی کتب تخصصی و لزوم وجین مستمر.

۵. اهداف راهبردی (Goals)

1. مدیریت بهینه فرآیندها و بهره‌وری منابع: استفاده از تخصص مدیریت صنعتی در جهت بهینه‌سازی گردش کار، امانت و سازماندهی ۳۵۰۰ جلد کتاب موجود.
2. توسعه دسترسی دیجیتال و پژوهشی: پشتیبانی حداکثری از کادر درمان و محققان از طریق مدیریت بهینه ۳ ایستگاه رایانه‌ای (دسترسی به پایگاه‌های وزارت بهداشت و داده‌های بالینی بیمارستان).
3. ارتقای بهره‌وری فضا و زمان: تنظیم دقیق ساعات کاری سالن مطالعه (۸ صبح تا ۱۱ شب) و مخزن (روزهای اداری ۸ تا ۱۴) برای پوشش حداکثری نیاز کاربران.
4. کیفیت‌سنجی و بهبود مستمر خدمات: پایش رضایت‌مندی کاربران و اجرای فرآیندهای وجین و به‌روزرسانی سالانه مجموعه.

۶. اهداف عملیاتی (Objectives) و برنامه اجرایی (Action Plan)

هدف عملیاتی	اقدامات و وظایف اجرایی	مسئول اجرا	بازه زمانی	شاخص‌های سنجش عملکرد (KPIs)
۱. مدیریت و بهینه‌سازی گردش منابع مخزن	• سازماندهی، کنترل و ثبت سیستماتیک ۳۵۰۰ جلد کتاب تخصصی در ساعات کاری مخزن (روزهای اداری ۸ تا ۱۴)* تدوین دستورالعمل امانت غیرحضوری برای ساعات عصر و شب	مسئول کتابخانه (کارشناس مدیریت)	مستمر (سالانه)	• آمار دقیق امانت و بازگشت کتاب‌ها* درصد کاهش زمان انتظار کاربران
۲. مدیریت ایستگاه‌های رایانه‌ای و پژوهشی	• نظارت بر عملکرد ۳ رایانه (تخصیص ۲ سیستم به پایگاه‌های وزارت بهداشت و ۱ سیستم به اطلاعات بالینی HIS)* راهنمایی پژوهشگران در استخراج داده‌های پژوهشی	مسئول کتابخانه	مستمر (ماهانه)	• میزان استفاده محققان از سیستم HIS و پایگاه‌های علمی* رضایت‌سنجی پژوهشگران
۳. پایش و مدیریت بهره‌وری سالن مطالعه	• نظارت بر حسن اجرای شیفت‌های سالن مطالعه از ۸ صبح تا ۱۱ شب* کنترل نظم، سکوت و امکانات رفاهی سالن	مسئول کتابخانه / بخش اداری	فصلی	• میزان ساعات Active بودن سالن مطالعه* ضریب اشغال صندلی‌های سالن
۴. ارزیابی، وچین و به‌روزرسانی منابع	• بررسی کتب تخصصی نیازمند بازنگری و اجرای فرآیند وچین سالانه (۲ تا ۶ درصد مجموعه)* پیگیری خرید چاپ‌های جدید پزشکی	مسئول کتابخانه / کمیته مشورتی	سالانه	• تعداد عناوین به‌روزرسانی شده* میزان هماهنگی منابع با نیازهای بالینی

۷. نظارت، ارزیابی و بهبود کیفیت (Monitoring & Evaluation)

- این برنامه بر اساس چرخه استاندارد بهبود کیفیت (PDCA: طرح‌ریزی، اجرا، بررسی، اقدام) و شاخص‌های اعتباربخشی بیمارستانی پیاده‌سازی می‌شود.
- گزارش‌های عملکردی به صورت شش‌ماهانه و سالانه جهت تحلیل بهره‌وری، میزان مراجعه به مخزن در ساعات اداری و وضعیت استفاده از رایانه‌های پژوهشی به مدیریت بیمارستان ارائه خواهد گردید.